

UNDERSÖKNING: Identifiering av omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan

Detaljplan för fastigheten Fjällräven 6 och del av Hillerstorp 1:75 m.fl. i Aneby kommun, Jönköpings län

Diarienummer SBN 2022–598

Samhällsbyggnadsavdelningen 2023-12-07

Enligt 4 kap 34§ Plan- och bygglagen och 6 kap 3§ Miljöbalken ska kommunen genomföra en strategisk miljöbedömning för alla detaljplaner och planprogram som kan medföra betydande miljöpåverkan. I samband med planarbetet görs därför en undersökning som är ett stöd för kommunens ställningstagande i beslutet om planens genomförande medför en betydande miljöpåverkan eller inte. I undersökningen ska identifieras omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan utifrån förutsättningar, platsen, påverkan samt planens karaktär enligt vad som listas i 5§ Miljöbedömningsförordningen. Som en del av undersökningen genomförs i detta dokument en identifiering av omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan. Om undersökningen visar på en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning upprättas i samband med detaljplanarbetet. Här identifieras, beskrivs och bedöms den betydande miljöpåverkan. Utöver ett ställningstagande om miljöpåverkan tar detta dokument upp miljöfrågor som bör beaktas i den fortsatta planprocessen.

För detaljplaner som påbörjats från och med 1 april 2020 ska undersökningen genomföras inom ramen för detaljplanesamrådet. Frågan om betydande miljöpåverkan ska avgöras genom ett särskilt beslut. Undersökningsområdet ska ske med länsstyrelsen och de kommuner som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen.

INNEHÅLL

- Områdesbeskrivning
- Planens huvuddrag och omfattning
- Tidigare kommunala ställningstaganden
- Planens tänkbara konsekvenser
- Sammanvägd undersökning
- Tabell för identifiering av omständigheter som talar för betydande miljöpåverkan

OMRÅDESBESKRIVNING

Planområdet är cirka 2,3 hektar och utgörs av fastigheterna Fjällräven 6, Pantern 12, Pantern 13, Vildsvinet 1 och del av Hillerstorp 1:75. Samtliga fastigheter ägs idag av kommunen med undantag för Vildsvinet 1 som ägs av Stiftelsen Aneby Bostäder. Detaljplaneområdet är beläget i ett befintligt bostadsområde i direkt anslutning till skola och förskola, det utgörs av skog med en kulle, ett bostadskvarter och gräsbeklädd mark. Planområdet klyvs av en stig som går genom skogsområdet, längsmed stigen finns stensamlingar som liknar en mur. Området ligger 1,1 kilometer väster om Aneby tätorts centrum.

PLANENS HUVUDDRAG OCH OMFATTNING

Syftet med detaljplanen är att skapa möjligheter för ett attraktivt bostadsområde. Detaljplanen ämnar att den stig och stensamling som går genom planområdet bevaras, bebyggelsen avgränsas till de östra och västra delarna om kullen där stigen och stensamlingen finns. Kommunens vision är att förtäta området och fortfarande behålla natur. Detaljplanen möjliggör för ett tillskott av blandad bebyggelse och vårbostäder till området.

TIDIGARE KOMMUNALA STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

Planområdet är inte specifikt utpekad för utveckling i den kommunövergripande översiktsplanen (2022-09-26) men det ligger inom den pågående markanvändningen ”bebyggelse”. Nedan följer en sammanfattning av den generella viljeinriktningen för bebyggelse och bostäder i enlighet med översiktsplanen.

Figur 1 Översiktskarta med planområdets avgränsning schematiskt markerat i svart

- Aneby tätort ska kunna erbjuda bostäder som möter olika behov och skeden av livet.
- I centrum eftersträvas förtätning med flerfamiljsbostadshus och i vissa fall verksamhetslokaler i entréplan.
- Aneby tätort fokuserar främst på att växa västerut mot Skärsjö udde till där koppling till Jönköping finns, samt norrut i Hillerstorp och längs med Grännavägen.
- Vid nybyggnation eftersträvas bostadstyper och upplåtelseformer som kompletterar den befintliga bebyggelsen.
- Ett tillfredställande utbud av små lägenheter eftersträvas.
- Kommunen har tomter planerade för bostadsändamål i beredskap att sälja på efterfrågan samt uppmuntrar privat nyexploatering av områden.
- Sammanhängande bebyggelse planeras strategiskt för att främja service och infrastruktur.
- Kommunen ska ha en beredskap för särskilt boende och andra boenden anpassade till specifika behov.
- Vid lokalisering av äldreomsorg och LSS boende ska räddningstjänstens insatstider för att rädda liv tas i beaktning.

För att uppnå målsättningen om 7500 invånare år 2035 behövs ett nytillskott av cirka 25 bostäder per år. Områden i och runt Aneby tätort börjar se en ökad efterfrågan på både villatomter och flerbostadshus då kommunens befolkning växer. Översiktsplanen beskriver att kommunen strävar efter hållbarhet inom all typ av bebyggelse. Nedan presenteras några områden som möjliggör långsiktig hållbarhet socialt, ekonomisk och miljömässigt.

Mångfald

En blandad bebyggelse där olika typer av bostäder, arbetsplatser och service varvas med grönområden och grönstråk möjliggör en blandad befolkningssammansättning och stödjer en långsiktig social och ekonomisk hållbarhet. Det skapar dessutom större variation och gör livsmiljön både tryggare och mer intressant då fler personer är i rörelse under en större del av dygnet. Det behövs fler bostäder som gör det möjligt att bo i Aneby i alla skeden av livet, oavsett behov. I en fungerande flyttkedja finns möjlighet att flytta till större och mindre boenden i olika upplåtelseformer vartefter behov uppstår. I Aneby finns ett behov av fler mindre lägenheter för studerande, de som skaffar sitt första boende och arbetspendlande. Äldre måste vid behov kunna flytta från gård eller villa till trygghetsboende, lägenhet eller en bostad i markplan med närhet till service. Att äldre har möjlighet att flytta frigör större boenden som det idag finns en hög efterfrågan på från exempelvis barnfamiljer.

Lokalisering och placering

Både lokalisering och placering av ny bebyggelse är avgörande för vilket avtryck den gör på omgivningen och naturen. Det är viktigt att naturens värden belyses, stärks och integreras i den bebyggda miljön.

Förtätning

I kommunens tätorter och kring byarna eftersträvas förtätning vilket innebär en strävan mot fler flerbostadshus i centrala lägen. Att bygga tätare har många fördelar – det blir lättare och mer kostnadseffektivt att samordna infrastruktur såsom vatten och avlopp, trafik och kollektivtrafik. Det innebär också hushållning med marken. En annan vinst är kortare avstånd mellan målpunkter vilket främjar både barns rörelsefrihet och bilfria transporter.

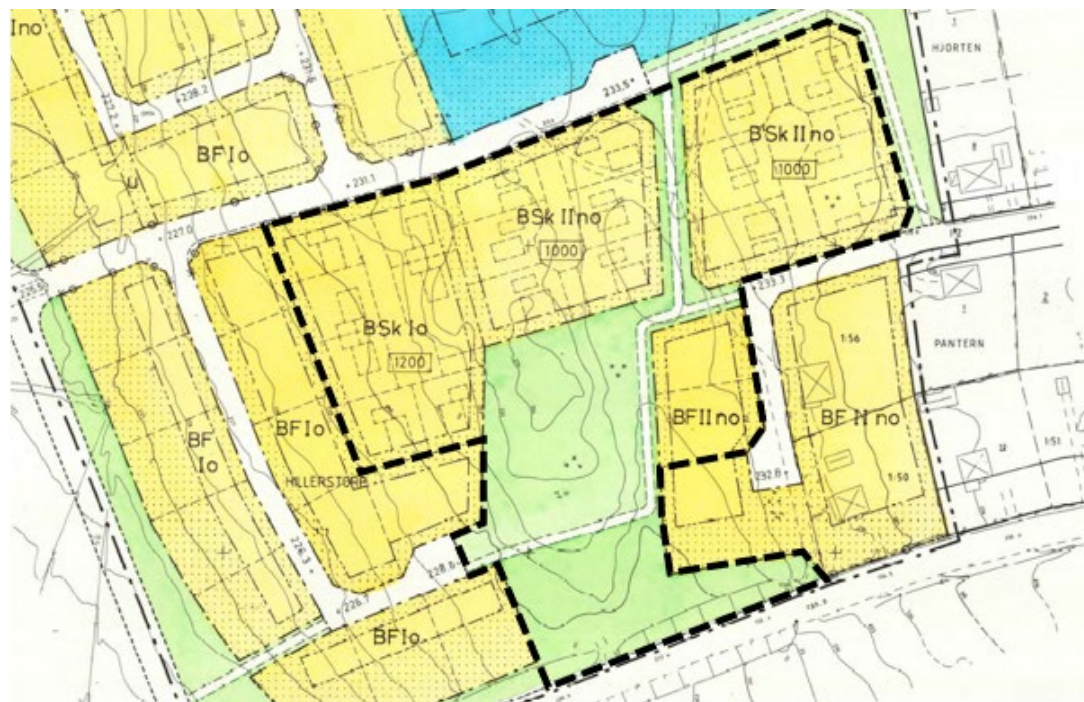
Planförslaget bedöms gynna mångfalden då blandad bebyggelse tillskapas i anslutning till befintliga bostäder, natur, infrastruktur och skola. Bostäderna som planeras anses tillfredsställa behovet av diversifierad bebyggelse för att möta olika behov och skeden i livet. Planförslaget möjliggör även vårdbostäder. Den planerade bebyggelsen bedöms komplettera den befintliga bebyggelsen i området och utgöra en sammanhängande struktur. Den presenterade viljeriktningen om att Aneby tätort ska växa västerut gynnas av att detaljplanen genomförs. Planområdet är redan detaljplanlagt för bostäder men gällande detaljplan bedöms inte motsvara efterfrågan. En uppdaterad detaljplan möjliggör för att området, med hänsyn till befintlig natur, exploateras. En exploatering innebär god hushållning av marken genom effektiv markanvändning - befintlig infrastruktur och omkringliggande service kan nyttjas. Ett genomförande av planförslaget medför förtätning likt översiktsplanens viljeriktning och förverkligar målsättningen om tillskottet av bostäder per år. Planförslaget bedöms förenligt med intentionerna i översiktsplanen.

Riksintresse

Planområdet ingår i Jönköping Flygplats MSA-yta (Minimum Sector Altitude). Planförslaget innebär ingen hög bebyggelse och berör därför inte riksintressen.

Nu gällande detaljplan

För planområdet finns en gällande detaljplan, *Stadsplan för Hillerstorp 1:1 m fl fastigheter* (1985-01-25). Gällande detaljplan reglerar markanvändningen till *bostäder* och *park*. Bostäderna får till största del endast uppföras som kedjehus, våningsantalet varierar mellan en och två. Befintlig bebyggelse på fastigheten Vildsvinet 1 bedöms idag vara planstridig då gällande detaljplan reglerar bebyggelsen till kedjehus men på platsen är flerbostadshus uppförda idag.

Figur 2 Utklipp från gällande detaljplan med planområdet schematiskt markerat med svartstreckad linje

PLANENS TÄNKBARA KONSEKVENSER

Inom ramen för detaljplaneprocessen har trafikbuller (TES, 2023) och dagvatten (BSV, 2023) utretts. Ett genomförande av detaljplanen bedöms inte innebära negativa konsekvenser för människors hälsa avseende buller, gällande riktvärden klaras. Genom att se till att det finns tillräckliga fördröjningsytor för dagvatten, i enlighet med dagvattenutredningen, bedöms planområdet inte släppa ut en större mängd dagvattenflöde efter exploatering jämfört med befintlig situation. Genom föreslagna åtgärder i dagvattenutredningen bedöms även risker kopplat till översvämning och skyfall hanterade.

Det anses eftersträvansvärt att spara natur med rekreativsmöjligheter inom området.

SAMMANVÄGD BEDÖMNING AV OMSTÄNDIGHETER SOM TALAR FÖR OCH EMOT EN BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Planförslaget bedöms inte innebära en sådan betydande miljöpåverkan som enligt miljöbalken 6 kap kräver att strategisk miljöbedömning måste göras.

Bedömningen grundas bland annat på att inte några riksintressen eller andra områdesskydd påverkas. Någon skyddsvärd natur bedöms heller inte påverkas av att detaljplanen genomförs.

Planen bedöms sammantaget ge en ringa miljöpåverkan. Detaljplanen utreder de frågor där eventuell påverkan kan tänkas förekomma såsom trafikbuller och dagvattenhantering. Genomgående i planprocessen kommer kommunen beakta möjliga placeringar och utformningar av byggnader och gator för att på bästa sätt hantera frågor såsom eventuellt trafikbuller och trafiksäkerhet. Genom att se till att det finns tillräckliga fördröjningsytor för dagvatten kan en ökad belastning på det befintliga dagvattennätet minskas vilket är gynnsamt ur ett klimatanpassningsperspektiv.

Miljökonsekvensbeskrivning bedöms ej behövas.

TABELL FÖR IDENTIFIERING AV OMSTÄNDIGHETER SOM TALAR FÖR ELLER EMOT BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Områdesskydd					
	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ ej relevant</i>	BMP
Riksintresse			x	Planområdet ingår i Jönköping Flygplats MSA-yta (Minimum Sector Altitude). Planförslaget innebär ingen hög bebyggelse och berör därför inte riksintressen.	
Naturresevat				<i>ej relevant</i>	
Naturminne				<i>ej relevant</i>	
Strandskydd				<i>ej relevant</i>	
Djur-/växtskyddsområde				<i>ej relevant</i>	
Biotopskyddsområde				<i>ej relevant</i>	
Vattenskyddsområde				<i>ej relevant</i>	
Kulturresevat				<i>ej relevant</i>	
Alternativa utformningar, placeringar eller åtgärder som kan avhjälpa de sannolika miljöeffekterna.					
Kommentarer					

Landskapsbild				
	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ ej relevant</i>
Stads-/Landskapsbild			x	<p>Planområdet är idag till stor del obebyggt och utgörs av skog och gräsbeklädd mark. Platsen omges av bebyggelse i väst, norr och öst. Planområdet avgränsas i söder av Jönköpingsvägen.</p> <p>Stadsbilden kommer till viss del förändras i och med att planområdet bebyggs men denna förändring bedöms inte som negativ.</p> <p>Föreslagen bebyggelse avgränsas i syfte att bevara en stor del av skogsområdet med dess stig och sten-samling. De tillkommande bostäderna kommer komplettera den befintliga bebyggelsen i området. Byggnadernas tillåtna nockhöjder varierar inom planområdet med hänsyn till omgivning.</p>
In- och utblickar				<i>ej relevant</i>
Opåverkade områden				<i>ej relevant</i>
Fornlämningar och fornminne				<i>ej relevant, det förekommer inga fornlämningar eller fornminnen inom området enligt Forsök.</i>
Kulturminne och byggnadsminne				<i>ej relevant</i>
Annan miljö av kulturhistorisk betydelse				<i>ej relevant</i>
Alternativa utformningar, placeringar eller åtgärder som kan avhjälpa de sannolika miljöeffekterna	Kommunens intention är att integrera den planerade bebyggelsen i befintlig struktur och att avhjälpa miljöeffekter i högsta mån. Genomgående i planprocessen har kommunen beaktat möjliga placeringar och utformningar.			
Kommentarer				

Natur och naturresurser				
	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ ej relevant</i>
Allmän beskrivning av områdets natur-, växt och djurliv		x		Planområdet är idag till stor del obebyggt och utgörs dels av skog på en kulle, dels av gräsbeklädd mark i lägre marknivå. Naturområdet är ett grönt inslag i en bebyggd miljö. Stigen bedöms användas kontinuerligt av boende och besökare till området. Stenmuren längs med stigen anses ge ett upplevelsevärde på platsen, i övrigt bedöms det inte förekomma särskilt bevarandevärd natur-, växt- eller djurliv. En stor del av skogsområdet kommer bevaras vid ett genomförande av detaljplanen. Den gräsbeklädda ytan på västra sidan av kullen, likväl skogen på östra sidan av kullen, kommer i samband med ett genomförande av detaljplanen att exploateras till fördel för bostäder. Planförslaget innebär att vegetation på kullen samt stigen och stensamlingen bevaras och framhävs.
Nyckelbiotoper				<i>ej relevant</i>
Rödlistade och/eller fridlysta arter				<i>ej relevant</i>
Andra unika, sällsynta eller hotade arter, växtarter eller växtsamhällen (se Artdatabanken)				<i>ej relevant</i>
Naturresurser				<i>ej relevant</i>
Alternativa utformningar, placeringar eller åtgärder som kan avhjälpa de sannolika miljöeffekterna	Kommunens intention är att tillskapa bebyggelse i anslutning till befintlig natur och att avhjälpa miljöeffekter i högsta mån. Genomgående i planprocessen har kommunen beaktat möjliga placeringar och utformningar för att den planerade bebyggelsen och den befintliga naturen tillsammans ska kunna harmonisera.			
Kommentarer	Den idag gällande detaljplanen för området tillåter till stor del byggnation på kullen, detta skulle betyda att skogspartiet till stor del skulle försvinna till fördel för bostäder. Aktuellt planförslag bedöms mer fördelaktigt ur ett naturperspektiv i jämförelse med nollalternativet (att aktuell detaljplan inte genomförs).			

Vatten				
	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ej relevant</i>
Vattenverksamhet, enligt 11 kap. 3 § MB				<i>ej relevant</i>
Dagvatten			x	Det finns dagvattenledningar inom och i anslutning till planområdet. Dagvattenledningarna har idag tillräcklig kapacitet för att ta emot dagvatten från platsen efter exploateringen. Ny bebyggelse kommer innebära fler hårdgjorda ytor, såväl från bebyggelse som från parkeringsplatser. Genom att se till att det finns tillräckliga fördröjningsytor för dagvatten, i enlighet med dagvattenutredningen (BSV, 2023), bedöms planområdet inte släppa ut en större mängd dagvattenflöde efter exploatering jämfört med befintlig situation.
Grundvatten				<i>ej relevant</i>
Ytvatten				<i>ej relevant</i>
Dricksvatten och avlopp			x	Det finns spillvatten- och dricksvattenledningar inom planområdet.
Alternativa utformningar, placeringar eller åtgärder som kan avhjälpa de sannolika miljöeffekterna				
Kommentarer	Dagvattenutredningen presenteras i planbeskrivningen och biläggs planhandlingarna.			

Hälsa och säkerhet				
	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ ej relevant</i>
Föroreningar i luft				<i>ej relevant</i>
Föroreningar i mark och byggnader				<i>ej relevant</i>
Föroreningar i vatten				<i>ej relevant</i>
Buller och vibrationer			x	Söder om planområdet går Jönköpingsvägen, skyltad hastighet vid planområdet är 60 km/h. Enligt Trafikverkets Trafikflödeskarta gick det år 2014 ungefär 1670 fordon per dygn på denna väg. Bullerutredningen visar att de planerade bostäderna klarar bullerriktvärden.
Trafiksäkerhet			x	Inom planområdet finns ingen befintlig gata för biltrafik. Norr om planområdet finns skola och förskola. Det blir viktigt att utforma gatustrukturen på ett trafiksäkert sätt, speciellt med tanke på närheten till skolan och förskolan. Gällande detaljplan reglerar utfartsförbud mot skolan. Aktuellt detaljplaneförslag medger däremot att det kan tillkomma infarter längs planområdets norra gräns.
Farligt gods				<i>ej relevant</i>
Brand och explosion				<i>ej relevant</i>
Risk för översvämning – skyfall, höga flöden eller stigande havsnivåer			x	I den kommunövergripande översiktsplanen (2022) presenteras en översvämningsskartering. Planområdet bedöms inte som ett riskområde. Genom föreslagna åtgärder i dagvattenutredningen (BSV, 2023) bedöms risker kopplat till översvämning och skyfall hanterade
Risk för ras, skred, erosion eller sedimentation – geotekniska förhållanden			x	Enligt SGUs kartvisare är jorddjupet till största del skattat till 1-3 meter och jordarten består av morän. I enlighet med SGUs vägledning för ras, skred och erosion finns inga riskområden på platsen.
Radon			x	Enligt SGUs kartvisare är radonhalten (gammastrålning uran) medelhög med en viss variation inom området.

				Utformning med hänsyn till radon hanteras i bygglovsprocessen och kräver ingen reglering i detaljplanen.
Strålning, EMF				<i>ej relevant</i>
Ljus och skuggning				<i>ej relevant</i>
Djurhållning och allergener				<i>ej relevant</i>
Lukt				<i>ej relevant</i>
Avfall och återvinning				<i>ej relevant</i>
Energiförsörjning				<i>ej relevant</i>
Alternativa utformningar, placeringar eller åtgärder som kan avhjälpa de sannolika miljöeffekterna	Genomgående i planprocessen har kommunen beakta möjliga placeringar och utformningar av byggnader och gator för att på bästa sätt skapa en flexibel detaljplan över tid.			
Kommentarer	Bullerutredning och dagvattenutredning presenteras i planbeskrivningen och som bilagor till planhandlingarna.			

Lagar, EG:s miljölagstiftning och andra riktlinjer och mål				
	påverkar positivt	påverkar negativt	opåverkat	Kommentar <i>Platsens nuläge och planens förväntade påverkan/ ej relevant</i>
Miljö kvalitetsnormer för vatten (vattendirektivet)			x	Planområdet ligger inom huvudavrinningsområdet Motala ström och inom delavrinningsområde som mynnar i Anebysjön. Enligt VISS vattenkarta klassas den ekologiska statusen för Anebysjön som måttlig med målet att nå god ekologisk status till 2027. Den ekologiska statusen beror på förändring av konnektivitet genom dammar, barriärer och slussar. Den kemiska statusen för Anebysjön klassas till uppnår ej god, detta beror på höga halter av ämnena kvicksilver och bromerad difenyleter. Dessa ämnen överskrider i samtliga vattenförekomster i Sverige. Problemet beror främst på påverkan från långväga luftburna föroreningar och bedöms ha en sådan omfattning och karaktär att det i dagsläget saknas tekniska förutsättningar att åtgärda det. Planförslaget bedöms inte påverka möjligheten till att nå miljö kvalitetsnormer för vatten.
Miljö kvalitetsnormer för luft (luftkvalitetsdirektivet)			x	Halterna av partiklar i luften ligger under gällande miljö-kvalitetsnormer för luft. Planområdet ligger nära Jönköpingsvägen vilken är en viktig trafikled i Anebys tätorts gatusystem. Jönköpingsvägen trafikeras av cirka 1 670 fordon per årsmedeldygn. Planområdet kommer att påverkas av luftföroreningar från den närliggande vägen. Detaljplanens genomförande bedöms inte medföra att miljö kvalitetsnormer för luft överskrider. Detaljplanen innebär endast en marginell trafikökning till området.
Miljö kvalitetsnormer för omgivningsbuller (bullerdirektivet)			x	Miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller är en slags målsättningsnorm. Normen följs när strävan är att undvika skadliga effekter på människors hälsa av omgivningsbuller. Miljö kvalitetsnormen omfattar omgivningsbuller från större vägar, järnvägar och flygplatser i hela Sverige. Miljö kvalitetsnormen för buller överskrider inte idag. Planförslaget anses ge försumbara effekter gällande buller. Trafiken till och från planområdet kan komma att öka men denna ökning påverkar inte miljö kvalitetsnormerna i den mån att den riskerar överskridas.
Miljömål				Det miljömål som berörs är <i>God bebyggd miljö</i> .

				Planen möjliggör en vidareutveckling av redan existerande område vilket gör att befintlig infrastruktur kan nyttjas mer effektivt vilket stämmer överens med miljömålet god bebyggd miljö.
Förekomst av verksamheter som medför risk för omgivningen i eller i närheten av planområdet				<i>ej relevant</i>
Miljöpåverkan av överordnade projekt				<i>ej relevant</i>
Inverkan på underordnade eller angränsande planers/projekts miljöpåverkan				<i>ej relevant</i>
Markanvändningens effekter	Marken bedöms lämplig att nyttjas för bostäder. Planförslagets genomförande innebär nya bostäder i ett befintligt bostadsområde med nära tillgång till natur, skola och infrastruktur.			
Alternativa utformningar, placeringar eller åtgärder som kan avhjälpa de sannolika miljöeffekterna	Placering av byggnader kan i sig fungera som bullerskydd och förbättra situationen ytterligare.			
Kommentarer				

Ställningstagande	
Är bedömningen av effekterna av stor osäkerhet?	Nej
Är effekterna varaktiga eller oåterkalleliga?	Nej
Nödvändiga åtgärder förr att motverka att planens genomförande skapar betydande miljöpåverkan	Inom ramen för detaljplaneprocessen har trafikbuller och dagvatten utretts. Det anses eftersträvansvärt att spara natur med rekreativsmöjligheter inom området.

Datum för samråd	2023-10-04 – 2023-10-25
Medverkande vid samråd	Länsstyrelsen
Datum för särskilt beslut	2023-11-15

Medverkande tjänstepersoner

SWECO

Rebecca Petersson
Planarkitekt

Freddie Håkansson
Planarkitekt

SAMHÄLLSBYGGNADSAVDELNINGEN

Sonja Michanek
Planarkitekt

Michael Wirestam
Samhällsbyggnadschef